

F u n d a t s

for

det Hammerske Legatum

til

Videnskabernes Dpkomst

i Norge,

med

Kongelig Confirmation.

F u n d s

Det. Kammerle. Rechnung

Rechnungsabgrenzung

Rechnungsabgrenzung

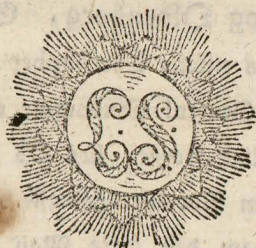

Vi Christian den Syvende,
 af Guds Naade, Konge til Dan-
 mark og Norge, de Benders og Gothers,
 Hertug udi Slesvig, Holsteen, Stormarn,
 Ditmarsken og Oldenborg, Gjøre vitterligt:
 At, eftersom Os elskelig Christopher Hammer, Vor
 Justitsraad og General-Conducteur over Aggershuus
 Stift i Vort Rige Norge, hos Os allerunderdanigst
 haver anholdt om Vor allernaadigste Confirmation paa
 vedhæstede af ham den 31te Maj d. N. oprettede
 Fundats for det Norske Videnskabers Selskab i Vor
 Kjøbstad Trondhjem, angaaende det af ham skjenkede
 Legat eller Stiftelse til Videnskabernes Opkomst i
 Norge; da ville Vi allernaadigst have ovenmeldte
 Fundats, hvoraf i Vort danske Cancellie er indle-
 vet en ligelydende Gjenpart, udi alle dens Ord, Clau-
 suler og Punkter, saaledes som den her findes, confir-
 meret og stadfæstet, ligesom Vi og hermed confirmere

og stadfæste samme. Forbydende Alle og Enhver herimod, eftersom foreskrevet staaer, at hindre eller i nogen Maade Forfang at gjøre. Givet paa Vort Slot Frideriksberg den 6te Julii 1798.

Under Vor Kongelige Haand og Signet

Christian R.

Reventlow.

Schow. Colbiörnsen. Rejersfen.

Jun

F u n d a t s

for

det Kongl. Norske Videnskabers Selskab
 udi Trondhjem, betræffende det Hammerske
 Legat eller Stiftelse til Videnskabernes
 Opkomst i Norge.

Christopher Hammer,

Kongelig Majestæts virkelig Justitsraad og General-Conductent
 over Aggershuus Stift, samt Medlem udi det Kongelige
 Norske Videnskabers og adskillige andre lærde Selskaber,

Gjør Bitterligt: At efter Kongelig allernaadigst Bes-
 villing paa Testamente og Codicil at gjøre af 18 Maj
 1759, har jeg derefter indrettet mit Testamente af
 26 November 1781, og første Codicil af 4 December
 1788, samt andet Codicil af 14 Julii 1797, hvor-
 udi er indsat det Kongelige Norske Videnskabers Sel-
 skab i Trondhjem til min Universal-Arving, og endeel
 Legater indført, deels for mine troe Tjenestefolk til
 Belønning for deres Oprigtighed, og deels for nogle
 andre Venøvnede ved mit Testamente.

Betreffende dette Hammerske Legat eller Stiftelse til Videnskabernes Opkomst i Norge, har jeg nu derover oprettet følgende Fundation:

I. Vel er der, efter det 2det Codicil af '14 Julii 1797, indsat Hr. Assessor Moss og Sorensskriver Mejdell til Testamentets Executorer, dog i Følge Facultas testandi af 18 Maji 1759, forbeholdes Andres Indsættelse i deres Sted om det behøves eller for godt befindes, ligesaa om det skulde behøves eller for godt befindes en eller anden Forandring eller Indretning ved Testamentet eller Codicillerne.

II. Det af Testamentets Executorer forventende Skiftebrev kan allene bestemme og fastsætte, hvad Selskabet efter min Død tilkommer at nyde udi rede Penge, samt udi Bøger, Manuscripter, Naturalier, Skilderier og andre Ting efter den Melbostadske Bog- og Natural-Samling af 27 Junii 1792. — Efter Skiftebrevet, lader Selskabet forfatte en tydelig Fortegnelse over hvad der bekommes til Arv, udi rede Penge, Bøger og mere, hvilken Hoved-Summa trykkes udi de første derefter udfomne Selskabs-Skrifter, til Underretning i Tiden og til Opmuntring for Efterkommerne til flere saadanne Stiftellers Indretning, til Oplysning for Nordfolket udi Videnskaber og Sprog.

III. Skal den udi rede Penge beregnede Kapital stedsevarende til evig Tid blive bestandig og urørt, og altid udsættes paa Rente, mod 4 Rdr. af Hundrede, i fast rescriptmæssig Jordegods ved og omkring Trondhjem, eller hvor Selskabet udi Trondhjems Amt, eller der uden for i samme Stift finder vederhæftigt Jordegods, mod første Prioritet til Renternes aarlige Betaling, saa Kapitalen aldrig maa formindskes eller gaae under. For Laanet skal Vedkommende give tinglyste Pante-Obligationer med første Prioritet.

IV. Efter Kongelig allernaadigst Confirmation og Befaling af 19 Junii 1782, indført udi Fortalet til nye Samling af det Kongelige Norske Videnskabs Selskabs Skrifter, 1ste Bind i Qvart, Kjøbenhavn 1784, skal Kapitalen til evig Tid blive urørt, uden Formindskelse, bestaaende i fast rescriptmæssig Jordegods paa Landet i Trondhjems Stift paa første Prioritet efter tinglyste Pante-Obligationer, men Renterne skal allene anvendes til Norske Natur-Histories Opkomst, Norske Naturaliers Indkjøb, Deconomiske Rejser efter den i Hammers Norske Huuskalender bestemte Plan, og hans Haandskrifters Trykning i Følge Testamentets nærmere Formeldning, derefter er allernaadigst befalet: At det Norske Vidensk

dene

denſkabers Selskab, baade dets nuværende og efterkommende Medlemmer, ſkal tilforpligtede være, at efterkomme fornævnte Juſtitsraad Hammers Teſtamente i alle ſine Dele og lade Kapitalen blive urørt uden Formindſkelfe til evig Tid, med mere i Følge denne kongelige allernaadigſte Befalings Formeldelſe.

V. Udi Brev af 10 December 1791 til forrige Selskabets Secretair, Hr. von der Lippe Parelins, har jeg faſſat: "At alle Kenterne ſkal deles i 3de Dele, hvoraf $\frac{1}{3}$ Deel oplægges aarlig til Kapitalen, $\frac{1}{3}$ Deel anvendes til mine Bøgers forbedrede Oplag og mine Manuſcripters Trykning, ſamt "Norſke Naturaliers Samling og Indkjøb, og $\frac{1}{3}$ Deel til Norſke Omrejſer, hvilket ſidſte kan forundes Selskabets Secretair, naar han dertil er duelig og beqvem; alſaa kan Selskabet jo gjerne efter denne min Villie tillægge Secretairen den Løn, NB. til at rejſe om i Norge, til Naturlig-hiſtoriens og Deconomiens Nytte.

"Ligeſaa tilkommer det Selskabets Hunsraadighed, hvilket og er min Begier: "At oplægge aarlig beſtändig $\frac{1}{3}$ Deel af Legatets Revenuer eller Indkomſter til Kapitalens Forøgelſe, og derefter at forbedre Lønnen til Norſk Omrejſe,
"naar

”naar Secretairen NB. er en duelig Mand, vel
”oplyst i Videnskaber og Naturhistorie.

”Dette mit Brev, som et Tillæg til Codicil, kan
”derfor forevises Selskabet til Paategning og hen-
”lægges til mit Testamente, til Oplysning for
”Selskabet i Tiden, dog maade jeg bede mig til-
”sendt Selskabets Paategning til Esterrættelighed.

”Videnskabernes og Natur-Historiens Opkomst
”skal glæde mig til Landets Nytte, og jeg haaber
”saaledes at have opfyldt deres Forslag, om
”Secretairens Løn i Tiden (NB. Kunns til Om-
”rejser) og dens Forøgelse efter Legatets Forøgelse
”af den oplagte Trediedeel.” Saavidt Brevet.

I Følge ovenmeldte Renternes Deling udi 3de
lige Dele, skal der forholdes paa følgende Maade:

- A. $\frac{1}{3}$ Deel af Renterne oplægges aarlig til Kapi-
talens Forøgelse og derefter udsættes paa Rente.
- B. $\frac{1}{3}$ Deel anvendes til alle mine Manuskripters
Trykning, samt derefter til mine trykte Bøgers
forbedrede Oplage, og naar alle disse ere tryk-
te, saa anvendes denne $\frac{1}{3}$ Deel derefter til
Korste Naturaliers Samling og Indkjøb. Alle
af denne $\frac{1}{3}$ Deel samlede Renter anvendes til
følgende:

- 1) Besørges til Trykning min Norske Systematiske Flora, som er Selskabet tilsendt.
- 2) Florula om sinnæist-systematist norske Navne over hele Norske Flora.
- 3) Norske Mineralogies Forsøber.
- 4) Den store Norske Systematistiske Mineralogie.
- 5) Tillæg til Norske Fauna og Tillæg til Norske Flora.
- 6) Første Deel af Norske Atlas med Wangensteens General-Cart over Norge, og Tegning over Rune-Bommen, af 88 Kapitler, som en Beretning af det ved Trondhjems Stifts Archiv beroende Udtog af Grændse-Commissions Forretningen imellem Kongerigerne Norge og Sverrige, for saavidt Grændse-Roserne og Pols-Højderne angaaer; med mere.
 Naar Beskrivelserne i Tiden udkommer ovet Christiansands, Bergens og Trondhjems Stifter, saa bør de 3 Hammerstke Geographiske Carter over samme Stifter følge med Beskrivelserne, da de 3 Kobber-Plader nu ere indleverte i Selskabets Bevaring.
- 7) Hadelands Beskrivelse med Geographist Cart og Tegning over de 2de Grans grundmurede Hovedkirker paa en Kirkegaard, begge i brugbar

bar Stand, saa den bliver særskildt udgivet til Brug i Fleres Hænder, endskjønt den er nu indtaget i Topographiske Journal, men denne kostbare kommer i Almindelighed ikke i alles Hænder.

8) Den Norske Faunas, Hydrologies, og Norske Huus-Kalenders forbedrede Oplage med Portrait og 3 Kobber, hvor iblandt er den Norske Primstav og Melbostads Tegning, saavel som et Kobber i Hydrologien over et rart Natursyn over 16 Bisoler, seet paa Melbostad.

9) Mit Levnetsløb besørget i Selskabets Skrifter indtagen af Jens Worms Lærde Lexicon, 1ste Deel. Helsingør 1771. S. 390-392. og 3 Deel 1784. S. 290-296. med flere Underretninger.

10) Ledreborgs Beskrivelse med tvende Carter over Ledreborg og Herthedal.

11) Grans Sogns Præste-Historie, som findes blandt Haandskrifterne.

12) Saa mange af mine øvrige Haandskrifter, som Selskabet finder tjenlige til Trykning med en Rettelsette eller Forbedring.

Vil Secretairen eller en anden duktig Mand paatage sig disse Skrifers Gjennemlæsning, Rettelsette, Forbedring med Anmærkninger og

mere, saa giver Selskabet ham for havde Umage en billig Procent eller Betaling efter Fortjenesten og saaledes fremdeles, indtil alle mine andre Skrifter ere trykte og paa nye igjen oplagte med Forbedringer; saa anvendes de aarlige samlede Penge derefter til nyttige og nye Skrifters Oversættelse udi Naturhistorie og Videnskaberne af fremmede Sprog, saasom af Engelske, Tydske, Franske og Italienske Journaler og Berker paa Dansk til Ungdommens Nytte, og naar Secretairen eller en anden brav duelig Mand besørger denne Oversættelse, eller derover selv forfatter nye Skrifter, eller viser nogen Umhyggelighed til Bevaring for Bøgenes og Manuscripternes Forbedring eller Indbinding i en eller anden nødvendig Begivenhed, saa gives ham derfor en billig Betaling for Umagen. Alt saadant maa Tid efter anden meldes i Selskabets Skrifter til Oplysning med Beregning over Renternes aarlige Anvendelse med mere.

C. $\frac{1}{2}$ Deel anvendes til Morste Omrejser.

Da der intet er bestemt eller fastsat om Secretairens eller en anden duelig Mands Løn til disse Omrejser eller hvorhen Omrejserne skal gjøres, saa skal dermed forholdes paa følgende Maade.

Denne

Denne Løn skal ikke aarlig tillægges Secretairen eller nogen anden duelig Mand, men allene naar Selskabet en eller anden Tid, efter Omstændigheder og Nødvendighed, saadant maatte finde fornødent, til en eller anden Omrejse eller Forretning eller andet saadant, naar noget tilstræffeligt af Renter dertil er bleven samlet.

Hvad Mærkværdigheder der paa et eller andet Sted kan forefalde i Norge, i Henseende til Naturhistorie eller Huusholdning, derom kan Selskabet ved Brev-Bekling vel uden stor Bekostning faae den fornødne Oplysning, men naar saa mange Penge af denne $\frac{1}{3}$ Deel bestemt til Omrejser ere oplagte og samlede, at en Omrejse kan foretages, saa kan Selskabet fastsætte og bestemme Rejse-Lønnen til Secretairen, eller en anden duelig og brav Mand, og Rejsens Bekostning for at rejse 1. til Noeden, 2. Havig og 3. Veisen, samt derefter at undersøge og beskrive alle Mærkværdigheder paa Nordsjeldet til det hvide Hav, og især til Dwinaae, da ikke en Fodbred engang solenniter er affaaet efter Jesens Beretning i 1ste Tom. af Norge, S. 244-245. Ligesaa eftersøges til Naturhistoriens Oplys-

ning, om Dyr, Planter, Vand, Steene og
 Urter med mere.

Omrejserne skal gjøres efter den i Norske
 Huusholdnings-Kalender fastsatte linnæiske Plan,
 og alt derefter nøje iagttages og beskrives,
 samt alle Merkværdigheder og Oldsager anfø-
 res med Carter og Tegninger.

Naar disse Omrejser ere gjorte bliver de be-
 skrevne trykte i Selskabets Skrifter.

Derefter anvendes denne $\frac{1}{3}$ Deel til Norske
 Naturaliers Indkjøb, eller en eller anden Om-
 rejse eller Forretning, som Selskabet finder
 fornøden og gavnlig.

Alle indkjøbte Naturalier, Bøger og Merk-
 værdigheder, henlægges til den Melbostadske
 Bog- og Natural-Samling.

VI. Det var ønskeligt og er min sidste Begjær: om
 Selskabet vilde behage, at lade mine Bøger, Na-
 turalier, Skilderier med mere, opsætte i et sær-
 deles Bærelse eller Kammer for sig selv, og deri
 lade alt opsætte efter Nummerne udi Bog- og Na-
 tural-Samlingerne af 27 Junii 1792, hvor
 deri er gjort Tilførsel til 1 Junii 1796 og 31
 December 1797, og saaledes videre til min Døds-
 dag, saa var alt i en Hast lettest at finde og Sel-
 skabet

skabet behøvede ikke mere dermed at have Umage med nogen ny Opfskrift, da alle Ting deri nøje af mig selv ere beskrevne og numererede.

Derudi udbedes Selskabets højgunstige Bevaagenhed, saavel som at Selskabet erindrer enten Bibliothekaren eller Secretairen, eller nogen anden brav Mand med nogen Belønning for den Umage han viser en eller anden Gang, ved at holde alt i Orden, i et særdeles anvist Værelse eller Kammer, efter ovenmeldte Melbostadske Bog- og Naturalsamling af 27 Junii 1792.

Denne Foundation er forhen indsendt til Selskabet i Tronhiem til Gjennemlæsning og Forbedring, og da den nu derefter er rettet, saa udbedes allerunderdanigst Kongelig allernaadigst Stadsfæstelse og Confirmation i alle dets Dele Ord og Punkter tilligemed Kongelig allernaadigst Befaling til det Kongelig Norske Videnskabers Selskab, at baade dets nuværende og efterkommende Medlemmer skal tilforpligtede være at efterkomme fornævnte Justitsraad Hammers Foundation i alle Dele til edig Tid.

Der følger af denne Foundation en bekræftet Gjenpart til Forblivelse og Bevaring i danske Cancellie. Dets til Bekræftelse under min Haand og Segl, i Overværelse af Ole og Even Lundes samt Lars Sørensen

rensen Melboestad, som dette med mig til Bitterlighed underskrive og forsegle.

Melboestad i Gran Sogn den 31 Maji 1798.

C. Hammer.

At Justitsraad Hammer er ved god Hilsen og Forstandens fuldkomne Brug, med alle Sjelekræfter, og har egenhændig underskrevet denne Foundation udi vores Overværelse, bevidnes af trende Vidner, som til Bitterlighed underskrive og forsegle.

Melboestad den 31 Maji 1798.

Eben Lynne. Ole Lynne. Lars Melboestad.

